

עמדות ניידות או יציבות במכוני חליבה

(המשך למאמר שהתפרסם בחלקו הראשון בחוברת 118)

דבר מוזר הוא עניין האוטומציה. כעת האדם מרכיב את המכונה על העטין ומסירה ממנו. זה גורם לשינוי בשיגרה, ובמקרה של 2 חולבים בצוות, לחלוקת עבודה בלתי שווה.

הסרת גביעים אוטומטית מהעטינים תהיה הכרחית לכל שירצה להשיג, אוטומציה מושלמת יותר בחליבה, אך להשלמה צריך לכלול גם טבי-לה או ריסוס אוטומטי של הפטמות.

יצוין פה, שהמדריכים נמנעים לעת עתה מלפ-סוק בעניין הבמות המסתובבות, כל עוד נמשך פיתוחן. הם ניגשים לנושא באופן קונסרוקטיבי ואומרים, שיש כנראה לשדרת-הדג המסתובבת יותר סיכוי לפיתוח, מאשר לרוטוטנדום.

יש קושי מסוים בהתקנת מסיר גביעים אוטו-מאטי לשדרת-דג ניידת דווקא, כי מכשיר כזה חייב לפעול בהתאם לזרימת החלב, על אף שמ-חירו מבהיל, והם אינם מתייחסים להסרה כל שהיא של גביעים, כשהפרה „מגיעה” למקום מסוים בסיבוב.

לו הטענות היו נגד חרושת הכלי האוטומטי בלבד, ניחא. אך ישנם גם גורמים מקצועיים, למשל: החולב אינו רואה את הפרות בהליכתן במכון וקטנים הסיכויים לגלות פרה צולעת, ועוד.

טענות נוספות, אמנם חלשות יותר, נוגעות לליקויים בתכנון המודלים שמציעים כעת בשוק. אבל יש להניח שליקויים אלה יתוקנו במרוצת הזמן, וממילא לא יהיה גם הוגן להעמיד את העניין, כאילו החסרונות הסיבוביים מבטלים לגמ-רי את יתרונותיהם.

אנשי ה-ADAS חוששים גם, שמכונים מסתו-בבים עשויים לגרום לאכף לחולבים ולא לפרות דווקא, שעבורן נחשב הרוט-טנדום, למשל, כנוח ביותר.

בהשוואה לבמה מסתובבת, הטענות לטובת שדרת הדג ידועות בעולם כולו וכמעט בלתי-

באחרונה אביא תמצית ממאמר, שפורסם בירחון הבריטי — Dairy Farmer, דצמבר 1971: „בחירת מכון חליבה”. ירחון זה מרבה לפרסם מאמרים על מכוני חליבה מסוגים שונים.

בפתיחת המאמר מציין המחבר, דוד שיד, שיש צורך לבחון היטב את התאמת הצורות השונות של מכוני חליבה למימשק הכללי.

שאלה זו מעסיקה גם את היועצים לגידול בקר, המכונים כעת „מדריך לבחירת מכון חליבה”. במאמר המדובר לוקטו עיקרי ההמלצות מהמד-ריך. באנגליה קיימים מכוני חליבה מצורת טנדום ומסוג העמידה „זו-ליד-זו” (Abreast), אך לא-לה לא הוקדש טיפול רב במדריך. המחברים הת-רכזו למעשה בציון צורות המכונים „המתקדמים” יותר: — שדרת-דג (היציבה) ומכונים ניידים, שלדעתם, צריך לבחור רק בין שניים אלה.

לדעת מר שיד, המדריכים לגידול בקר, מטעם (A.D.A.S.) ארגון לשרותי הדרכה, מחברי „המד-ריך לבחירת המכון”, אינם מתרשמים ביותר מה-מכונים המסתובבים. נראה, שהטיעון שלהם נוגד באופן מוחלט את הדעה המקובלת לרוב, ש„זה טוב לחולב, אך מקשה על הפרה”. היסוד לטענ-תם, שמחירות הפעלת הבמה — היא הקובעת את משך השיגרה (ההדגשה שלי — ח.ה.), וזה אשר הביאם אל ההכרעה השטחית, שהמכון המס-תובב נראה טוב לחולב (הוא נראה נקי, מאוורר וכו'), אך כשיושלם הפיתוח הצפוי של הסוגים המסתובבים המצויים כעת, נגיע לאדם המבצע פעולה חוזרת וגשנית, כמעט כמו זו של צ'ארלי צ'אפלין ב-„זמנים מודרניים”. ואז — כמו במק-רה של כל פעולה חוזרת וגשנית גם בתעשייה — יימצאו סימפטומים של עייפות ואכף (Stress) רבים וגדלים. על העובד — החולב יהיה לעמוד במקום אחד במשך 1½ שעה ולהמשיך ללא הרף את הרוטינה בידיו ובזרועותיו, בהתאם לפקודת המכונה במכון המסתובב ללא הפסק, אם ברצונו להשתמש בפוטנציאל המלא של המכון.

רומינה מצומצמת

בסיכום המאמר מודגש, שהגדלת מספר החולות בעדרים דחפה לזלזול מסוים בכללי החליבה, וכל זה בשם „היעול“, כביכול. הבעיה היא, שאנשים רבים מצמצמים בפעולות במקום הלא-נכון. אין היועצים טוענים נגד זירוז החליבה, אבל צריך לשקול היטב באילו „פינות אפ-שר ליישר“ והיכן אסור לשנות ולוותר.

למשל, חשוב למנוע עיכובים בהחלפת פרות בשדרת-הדג, לאור העובדה, שברגעים אלה (של החלפת קבוצה) אין לחולב תעסוקה יעילה אל-טרנאטיבית. שונה המצב בקשר לרחיצת עטניים. בכל סוג ובכל תוצרת של מכון חליבה, רצוי לצמצם למינימום „פעולות מיכניות“ מסוימות, אך אין לצמצם כלל את „הפעולות המקצועיות“, ואף אין צורך בכך, לאחר שרומינה טובה הוכנה סה למכון החליבה. ולאחרי כל אלה — „על האדם להכיר את פרו-תיו בכדי להוציא את המקסימום ממכון החליבה“.

*

הערת המקלט והמבלב"חד:

לדעתי, יש בלקט זה, שדן בשאלות בוערות (גם אצלנו), חומר רב להרהור ולמחשבה. מובן, שיש לייחס כל מאמר ומאמר לתנאי מימשק, לסוג הבקר, וכו', המקובלים בסביבה, שאליה הוא מתייחס (כגון: מספר היחידות לחולב ש-זאת פונקציה — בין הייתר — גם של היחלבות הפרות), אך דברים רבים מתאימים לכול, וגם אצלנו. הקמת מכון חליבה חדש דורשת השקעה גדולה. המשק יצטרך להתקיים עם המכון החדש במשך שנים רבות, כי אין בונים מכון חדש כל שנתיים, שלוש.

לכן, מוטב לבדוק את ההצעות הרבות באופן יסודי הרבה יותר משוה נעשה במקרים רבים, וכפי הנראה (מהמאמר האחרון המובא לעיל) לא רק אצלנו אלא גם אצל הגויים.

ח. הברון

מעורערות. מצד אחד הספיקו היצרנים ללמוד את כל בעיות התכנון לפרטיו, אך מצד שני — אם להיות גלוי — סבלו הן האדם והן הבהמה מאי-נוחות עד לפני זמן קצר, יחסית. וכשהאדם והבהמה אינם מרגישים בנוח, הם מתעצבנים. אשר לפרות, היתה הבעיה לתכנן מכון מתאים לכל גודל של פרה. צינור אחורי, שערי כניסה ויציאה, כל אלה גרמו צרות, אך כפי הנראה היצרנים פתרו את הבעיות. ואשר לאדם, פעם דיברו על קלוטרופוביה בגלל העבודה בתעלת החולב הצרה, מלאת ציוד, אך גם זה השתנה לטובה. את התעלה הרחיבו והסירו את הצנצנות מעל לראשו של החולב, בייחוד כשחדר החליבה נימצא במבנה אחד עם חצר ההמתנה, ללא קיר בין השניים.

ע"י הנמכת צינורות החלב (אפשר בתוספת צנצנות להקל על הביקורת) התעלה „נקייה“ יר-תר, ואף יש לזה ייתרון לגבר צינור חלב עילי, מבחינת יציבות הואקואום אצל כל הפרות. אמנם טרם ידועות תוצאות ירידת רמת הואקום אצל פרות שופעות חלב הנחלבות ישר לצינור גבוה, אבל יש להניח בבטחה, שירידת הואקואום בלתי רצויה.

עם כל ההתקדמות בתכנון פרטי שדרת-הדג, נשארת למעשה עוד בעיה אחת, והיא: יחידת חליבה לכל פרה או לכל שתי פרות. במקרה של יחידה לכל שתי פרות, מעכבת פרה איטית את ההספק באופן רציני. אך הכפלת מספר היחידות אינה מכפילה את ההספק, אלא את ההוצאות בהפעלה. למעשה ייתכן גם, שהכפלת היחידות כלל לא תשפיע על הספק החליבה בעדרים, שב-הם שווה יחסית משך החליבה של הפרות.

מחבר המאמר מתייחס עוד לפרטי ציוד ותכ-נון, המשפיעים על נוחיות וגמישות הדרושות למניעת חליבת יתר, היות והחולב אינו צריך להמתין לגמר חליבת פרות. בסיום הוא אומר שההחלטה הסופית בקביעת סוג המכון והציוד צריכה להיות אישית.

*